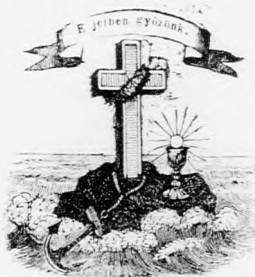

KATHOLIKUS NÉPLAP.

12. szám.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethetni rá Pesten, a jó és olesó könyvkiadó-társulat ügynökénél: ezukorutza 6. szám, földszint, a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál.

Pest, márczius 23. 1853.

Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán, borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők (Pesten a központi papnöveldeben.)

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

Módok a káromkodástól elszokhatásra.

Most jöttem még csak a dolog velejére, midőn azon módokat akarom megírni, mellyeknek használása által a káromkodó elszoktathatja magát utálatos szokásától. Mert mit érne csak azt megírni, hogy nagy bűn a káromkodás, és hogy alaptalanok azon mentségek, mellyeket a káromkodók közönségesen felszoktak hozni, ha egyszersmind módokat is nem mutatnék a gonosz kiirthatására. Kevés vigasztalás az a betegnek, ki még élni szeretne, ha az orvos azt mondja neki: „Barátom! bizony veszedelmes a te betegséged, haszontalan itt minden himezés hámozás, ha utána nem látunk, bizonyosan koporsó lesz a vége.” Ezek hallatára bizonyosan azt kívánja a beteg az orvostól, hogy valamely hathatós orvosságokat rendeljen számára, mellyek használása által mielőbb felgyógyuljon. Azt hiszem, ker. olvasóim közül is találkozott olyan, ki előbbi cikkjeim olvasása közben, vagy után imígy szólalt föl: „Hiszen azt jól tudom, hogy nagy bűn a káromkodás, haszontalanul is mentegeti magát a káromkodó, hanem azt szeretném már hallani: miként szokhatni el ezen vétektől.” Majd most hát leírom azon módokat, mellyeket én e végre ezélszerűeknek tartok. Ha egy lesz is, ki azokat használva, elszoktatja magát a káromkodástól, áldani fogom a jó Istent az ő ingyenvaló kegyelméért és kegyességéért.

Mindenekelőtt a szentírás is mondja, de meg a tapasztalás is bizonyítja: hogy ki mihez szokik kisebb korában, igen, csak megtartja azt életesebb napjaiban is. Ebből pedig az az üdvös tanulság: hogy ki szennyes száju káromkodó lenni nem akar, az már fiatal korában őrizkedjék attól.

Mintha hallanám, hogyan ezáfolják némely-lyek ezen ajánlatomat, mondván: hiszen ez nem mód a káromkodástól elszokhatni, hanem, hogy ahhoz ne szokják valaki, magát megörizni.

Igaz az ker. olvasóim! de én épen azt óhajtánám legelőször is, és legfőképen, hogy ezen kárhuzatos szokás teljesen kiirtassék közülünk, azért kezdem a dolgot a csirájánál. Ha a gyermekekre kellő gond fordittatik, hogy meg ne szokják, sőt meg ne szokhassák a káromkodást, csak ugy reménylhetünk e tekintetben boldogabb időket. S azért szeretném minden apának és anyának minden pillanatban füleibe mennydörögni ezen szavakat: „vigyázz gyermekeidre, gondod legyen rájuk, hogy káromkodó szavat ne csak ne mondjanak, de ne is halljanak.” És így mindenekelőtt apám-uramnak, meg anyám-asszonyoknak kellene lakatot tenni a szájára. Mert ugyan miként intheti, tilalmazhatja azon szülő gyermekeit a káromkodástól, ki ön maga is káromkodik előttük, és így ön maga megy elő rosz példával gyermekeinek? Könnyen azt felelheti, vagy ha felelni nem meri, legalább gondolhatja a káromkodásért megintett fiu: apám-uram! keedtől tanultam, ha nagy bűn, miért gyakorolja kigyelmed is? Azonban ha e gonosz szokás már annyira erőt vett is valakin, hogy olykor-olykor észrevétlenül is kiugrik ajkain egy-egy káromkodó szó, azért e bünt gyermekeiben még se nézze el büntetlenül. Ha a szülők gyermekeiket, s minthogy a házi gazdák, s gazdasszonyok cselédjeikre nézve azok, mik a szülők gyermekeikre nézve, ha a házi gazdák és gazdasszonyok cselédjeiket kellőleg megfenyítenek a káromkodásért, tesztem koplalással, vagy testi fenyítéssel is, hej de sok istenkáromlásnak eleje vétetnék! A jobblelkű gazdák meg p. o. összebeszél-

hetnének, hogy szabad száju káromkodót nem fogadnak meg eselédnek, s eseléd-fogadásakor kiadnak a regulát, hogy az istentelen káromkodónak mindennap kitelik az esztendeje. Így azután majd kiki megrágná előbb a szót, azután köpné ki. Az ilyen reguláttartó szülőkön és házigazdákon pedig Isten áldása is jobban lenne. Ne is mondja senki, hogy így eselédet sem lehetne kapni. Mert csak különben járjon ki a eselédnek, a mi őt illeti, a káromkodás tilalma nem fogja elijeszteni a szegény legényt, ki szolgáltatásra szorult, sőt annál örömebb megy olyan helyre szolgálni, hol a káromkodás tiltatik, részint mivel ott lelke üdvéről gondoskodva van, részint mivel szolgálati sorsát illetőleg is az illy jó lelkű gazdánál jobb sorsot remélhet, mint a ki az isten-káromlásokat egykedvűleg eltűri, vagy talán még maga ad rá példát. Az olyan eselédet pedig, ki épen csak azért nem akarna hozzám szegődni, mivel a káromkodást tiltom, ha én gazda volnék, még úgy sem fogadnám meg, ha ő fizetne nekem, mert az olyan eseléd-től, kinek az isten-káromlás tilalmazása nincs inyére, ki ezért kész a különben jó szolgálati helyet elmellőzni, én úgy félnék, mint a bűnemtől. Ki Istenét nem tiszteli, nem becsüli, az gazdáját sem fogja tisztelni, becsülni. És ki tulajdon halhatatlan lelke örök üdvösségével keveset, vagy épen mitsem gondol, az gazdájának jószágával, vagyonával sem fog törődni. Hajdan a polgári hatóság is megfenyítettte testi büntetéssel is a botrányt adó káromkodót, egy idő óta azonban ezt csak olyan könnyedén veszik. Pedig a ki Istent nem tiszteli, sőt merészkedik káromolni, az csak úgy büntetésre méltó, még inkább, mint ember-társának megbántója. Mert Isten legelőbbvaló Ur. És a ki rossz keresztény, jó polgár nem lehet. A hol Isten félelme nem uralkodik a sziveken, ott hasztalanok minden törvények a személy és vagyonbátorság biztosítására. Reményem is, hogy megérjük még azt a napot, midőn a káromkodás ismét testi büntetés alatt is tilalmaztatni fog. Addig is azonban bár minden apa, anya gyermekeinek szigorú megfenyítés alatt, a házi gazdák pedig eselédjeiknek a szolgálatból elbocsajtás büntetése alatt megtiltanak ezen kárhozatos vétket, bizonyosan kevesbednék.

De az eddigieket csak átaljában akartam előre bocsajtani azokra nézve, kik még nem szokták meg a rút káromkodást, hogy megóvatassanak, és arra nézve, mikép lehetne másokat a káromkodástól elszoktatni. Most pedig kiírom, miket találok ezélszerűeknek arra nézve,

hogy kiki magát elszoktathassa a káromkodástól.

Először is: minthogy a káromkodás vétkének szülő-anyja leginkább az indulatoskodás, harag és bosszankodás, igyekezzék a káromkodástól elszokni akaró indulatait megzabolázni, ne lobbanjon azonnal minden esekélységért haragra, és bosszúságában ne fakadjon azonnal atkozódó, s káromló szavakra, inkább mitsem mondjon ilyenkor, hogy sem káromkodjék. Hagyja el a bosszúságot okozó dolog elintézését akkorra, midőn fölzaklatott indulatainak hullámai lecsendesülnek, s keblében a nyugalom és béke helyreállt. Oh milly sok isten-káromlásnak eleje vétetnék, ha a harag és indulatoskodás pillanataiban néma tudna lenni az ember!

Hogy pedig a káromkodástól elszokni akaró bosszús indulatait annál sikeresebben legyőzhesse és haragos állapotában magát a káromkodástól annál könnyebben s biztosabban megtartóztathassa, gondolja meg: miként káromkodásával mitsem használ, de igen is sokat árt magának. Mert keble nyugalmát feldúlja, a jobblelkűek becsülését, szeretetét elveszti, (én legalább azt hiszem, a káromkodótól minden jobblelkű utálattal fordul el, mert a káromkodás mindig durvaságnak, neveletlenségnek, vagy lelkiismeretlenségnek jele mindenben) de mi legfőbb, a káromkodó lelkének örök üdvét kockáztatja, a szenteket, angyalokat, a mennyország királynéját, Istent, szóval: a kitől csak egykor az örökévalóság küszöbén állva, a halállal tusakodva segítséget remélhetne, mind ellenségeivé teszi. Oh tehát milly sokat árt magának a káromkodó!

Továbbá a szokásos káromkodó, midőn a káromkodási düh erőlteti, gondoljon Istenre, ki mindenütt jelen van, mindenütt lát és hall, ki mindenütt és mindenkor a világ legfőbb és egyedüli Ura, kit tehát megbántani, káromolni sehol és soha sem szabad; gondolja meg, valljon urát királyát, vagy csak szolgabiráját is merné-e szemtől szembe összeszidni, káromolni bár milly haragjában is? És ha nem, — Istent, a királyok királyát miként meri káromolni?

Ezekre gondoljon a káromkodás vétkének szánandó rabja, ezekre emlékeztesse gyakrabban, főleg haragos állapotában magát, és fog tudni parancsolni indulatainak, meg fogja tudni magát haragos állapotában is a káromkodástól tartóztatni. Vagy ha már épen nem tud magának parancsolni, s mérgét káromkodásban akarja kiönteni, menjen, káromkodjék ott, — hol Isten nem hallja.

De még mást is kell ajánlanom. Sz. hitünk tanítja: miként Isten kegyelme, malasztja nélkül semmi jót sem tehetünk, magunk erejéből semmire sem mehetünk. Tehát a káromkodás vétktől magát elszoktatni akaró is gyakrabban, buzgón és állhatatosan imádkozzék, hogy Isten adja az ő sz. malasztját ezen vétektől elszoktatásra. Kivált igen czélszerű, ha a káromkodástól elszokni akaró reggelenként szokott imádságainak elvégzése után fogadást tesz magában, hogy ő azon nap Isten kegyelmével meg akarja magát tartóztatni, előbb csak a czégeresebb káromkodásoktól, p. o. Istent, Krisztust, Máriát nem fogja az nap szidni, akár milly igen megharagudják is, és ezen szándékra szokott imádságainak elvégzése után legalább is egy Miatyánkot és üdvözetletet imádkozzék, Istentől malasztot kérvén, hogy fogadását szentül megtarthassa. Ezen fogadását napjában többször ujítsa meg, kivált midőn valamely harag, vagy bosszúság éri. Ha mindazáltal indulataitól elragadtatva, fogadása ellenére is káromló szavat bocsájta ki ajkain, azért nem kell mindjárt megijedni, s az egészet felhagynia, hanem megbanva botlását, ujítsa meg fogadását, kérje ismét Istennek malasztját, s ráadásul büntesse meg magát, p. o. tenyérével szájára ütven. Ezen fölül válaszszon magának egy mondatot, p. o. szenteltesék a te neved, vagy: Istennek nevét hijában ne vedyed, vagy: dicsértessék a Jézus Krisztus stb. és ennek napjában többszöri ismétlése, vagy valamely más emlékeztető jel által többször figyelmeztesse magát feltételére. Ezen mód által káplány koromban olly szépen elszoktattam egy bizonyost megszokott káromkodásától, hogy magam is, de ő is örült neki. Azon bizonyos, hogy hogy nem, az nem tartozik ide, elég az hozzá, anynyira megszokott egynémely káromkodást, hogy egészen szójárássá vált nála. En többször, mint illett, megintettem, s pirongattam ezért, de ő azzal állott elő, hogy nem tudja maját elszoktatni. Egyéb módok közt tehát azt ajánlottam neki: hogy midőn megszokott káromkodása nyelvére jön, vagy ha már kimondotta is, vessen keresztet a szájára. Szót fogadott, és lassankint elhagyta megszokott s elhagyhatatlannak vélt káromkodását. Áldassék érette az Urnak sz. neve!

Az elősoroltakon kívül mint czélszerű és hathatós módot kell még ajánlanom: a gyakrabbi gyónást és áldozást. Az üdvözítő Ur Jézus a penitencziatartás szentségét rendelte, hogy az abban való méltó részesülés által a keresztség után elkövetett bűneinkből kitisztulhassunk, s a lelki halálból új életre támadhassunk; az Oltári-

szentségben pedig ön magát hagyta lelkünk táplálására és erősítésére. Szükséged van tehát ker. atyámfia! lelki táplálékra és erőre, hogy a káromkodástól elszoktathasd magadat? Járulj gyakrabban kellő készütséggel a penitencziatartás és Oltáriszentséghez, és czélt fogsz érni, mert magát az isteni kegyelem kútfejét veended magadhoz.

Vége a bold. szüz Mária sz. és szeplőtelen szivéről nevezett, vagy más illy üdvös czélszavú, például épen a káromkodás kiirtására alakítandó társulatba való beiratkozás is egyik a káromkodástól elszoktatásra hasznos és czélszerű módok közül, részint azért, mivel a társasági tagok egymásért imádkozván, egymás számára isteni kegyelmet esdeklenek, mi az élet megjobbítására elkerülhetetlenül szükséges; részint mivel a társaság czélja lévén, a hitetlenek és bűnösök megtéréséért imádkozni, azon gondolat által: ha mások megtéréséért esedezem, kell, hogy előbb, vagy legalább egyszersmind magam is megtérjek, s megjavuljak, hathatósan serkenteti magát kiki a káromkodástól elszoktatásra; részint végre, mivel a társasági tagok gyakoribbi gyónás- és áldozásra serkentetnek. Ez pedig milly hathatós eszköz a bűnöktől, és így a káromkodástól elszoktatásra is, az előbbi pontban érintettem. *)

* * *

En ugy hiszem ker. olvasóim! ezen módok kellő használata által, Isten segítségével még az is elszoktathatja magát a káromkodástól, ki már nagyon megszokta azt, csak igazi, elhatározott akarata legyen, s ha az első próbára nem sikerül, ne esüggedjen el; hanem kettőztetett erővel fogjon újra hozzá. Elhetetlen ember az, a ki mindjárt megijed és elesügged. És e kárhozatos, rút vétektől megszabadulás minden fáradságot megérdemel. Szégyen az a magyarnak, hogy sajátos nemzeti bűnül rovatik föl neki a káromkodás. Apáink a bold. szüz Máriának voltak különös tisztelői, s azért országunk Mária országának is neveztetett. Legyünk mi is a tiszteletre méltó apáknak méltó unokái, legyünk a bold. szüz Máriának igazi hív tisztelői, s mivel Mária

*) Mi is az illy egyletektől igen sokat remélünk eme borzasztóan elterjedt bűn megakadályozására, melly mint egy valóságos rákfene rágódik a magyar nemzet testén, s az Isten haragját láthatólag kihívja. Tan Isten végtelen uralmában támaszt egy magyar M a t h e w t. ki hatalmas szónoklattal bejárván Magyarhon határait, az embereket a káromkodás rút vétke elleni harcra jámbor egyletekbe gyűjtendő. Vajmi sokat tehetnének e bűn kiirtására, a magyar nép között tartandó missiok, mellyeknek tartására a hazánkban helyreállítandó jezsuita-rend kiváltképen hivatva van.

tiszteletével nem fér össze a káromkodás, ki eddig káromkodó volt, szoktassa el magát tőle, s igyekezzék másokat is elszoktatni. Használja az elősorolt módokat mind maga, mind másoknak is ajánlja. Most pedig Isten velünk és a Boldog Szűz.

B e n d e J ó z s e f.

Zarándoklat Jeruzsálembe.

Jeruzsálem, 1832-i Febr. 9-én.

Drága barátom! induljon el velem a kereszt útjára! együtt járjuk be e szent helyeket: a fájdalom, bánat, hála és szeretet gondolatai, s amaz Istenember nagy áldozatáról való gondolatok, ki értünk meghalt, kísérik lépteinket.

Kezdetben 12 stációra oszlott csak a keresztút; most azonban 14-et számlál, mert a keresztrolli levételt és a szent sirt is ide csatolták.

E stációk közül kilenez az utczákon van, úgy hogy a zarándok az ájtatosság minden külső jelét kerülni kénytelen, ha a sértegetések és gyalázásoktól menten akar maradni, mellyeket a török vakbuzgóság elkövetni szokott. E méltatlan bánasmód dacára nem tartózkodtam mindig attól: azonban senkinek sem tanácslom, hogy merészségemet utánozza. Jobb, egy olly uton, melly csupa török lakkal van környezve, s melylyen igen sokan járnak, ha az ember benső imádsággal megelégszik, mintha éktelenségekre és istenkáromlásra ad okot.

Egy nap sz. Veronika háza előtt szabadságot vettem magamnak némi tiszteletjel-adásra; azon pillanatban egy vízzel tölt fazék zuhant le rám egy ablakból. Legjobb volt mitsem szólnom, s így esendesen távoztam.

Hogy ájtatosságát csak egy kissé is kielégíttesse, legtöbb zarándok igyekezik megérinteni a stációt jegyező tárgyat, habár gyakran pökésekkel van is az elfödve, és ezután kezét szívére teszi. A kereszt út első stációja azon helyen kezdődik, hol az elfogatás útja végződik, az az a karzatnál, hol Jézus a keresztalálra ítéltetett.

A karzat (Lithostrotos) melly zsidóul Gabathának nevezetik, egy magasabb földemlévény, vagy erkély-féle hely volt, melly, mint neve mutatja, márvánnyal, vagy másféle kövel volt kirakva, mellyről Pilátus a halálos ítéletet kimondta. Ez a prétor házához tartozott. Ma már a török helytartó háza körébe van befoglalva. Minthogy az ide vezető utat török pandúrok és janicsárok őrzik: kénytelen az ember az első stációt a lépcső csarnokánál tartani, melly Jeruzsálemben a legalantabb fekvő hely. Azelőtt a

zarándokok egész a boltozatig fölmehtek. Nemelly utazó szerint itt mutattatott azon hely, mellyet Jézus foglalt, midőn elítéltetett, és az is, mellyről a római helyettes a néphez szólt, midőn választát velök közlött. „Azon zarándokok, így szól egy bizonyos író, kik olly tiszteletben részesülnek, hogy oda is fölboesájtatnak, az először nevezett helynél leborulnak, és tisztelettel eskolják azt, míg a másodsor nevezettet borzadás-és utalattal átkozzák, mint valami dögleletest.“

A második stáció azon helyen van, hol Jézus kérlelhetlen ellenségeinek atadatva, dühöngő népesoport közt, melly őt átkokkal terhelé, vonult el, hogy a kereszttel terheltesék, mellyet a kálváriáig kell vinnie. Szorosan semmi sem jegyzi e helyet. Más zarándokok példajaként, mintegy 20 lépésnyire kerestem ezt az elsőből.

A harmadik stációhoz az Eccehomo-boltozaton kell átmenni. Az utca végén, ha balra fordul az ember, egy török földönél oszlopomot lát, melly a hagyomány szerint azon helyet mutatja, hol a világ Megváltója a kereszt terhe alatt először lerogyott.

Negyven lépéssel távolabb egy utczára ér az ember, melly a fájdalmas útra megy ki, és hol egykor egy templom állt, „A hétájdalmú anya“ nevezet alatt: — ez a negyedik stáció. Itt jött össze Mária fiával, ki kinosan húzta magával a gyalázatos fát, mellyen meg kelle halnia. A nélkül, hogy e találkozást különösen megemlítették volna az evangelisták, fölteszik ezt elbeszélésekben, miután a szent szüzet a kálvárián Jézus halálánál jelen lenni mondják, és mellyet több nagy szent bizonyít, a legrégebb időből való.

Innen 60 lépésnyire, azon domb tövében, melly Golgothára vezet, kezdődik az ötödik stáció. Itt tántorgott Jézus sok szenvedéseitől elgyengülve, és a zsidók, vérét szomjúhozva, itt tartóztatták föl a Cyrenei Simont, és kényszerítették őt, a keresztet vinni. „És midőn kivivék őt, egy Simon nevű cyrenei embert megragadának; ki a mezőről tér vala vissza; és rá tevék a keresztet, hogy Jézus után vinné.“ *)

Mintegy 80 lépést haladva, a hatodik stációra ér az ember. Ez a Veronika háza, vagy szorosabban véve, azon hely, mellyre e ház volt építve, mellynek azonban már romjai is elenyésztek. Jelenleg bizonyos görög család lakása látható itt. Mutatják azon helyet, hol e bátor-szívű asszony a katonakon és sokaságon áttört,

*) Lukács. 23. 26.

melly Jézust környezte, és lábaihoz borulva, elrútitott arcát megtörölte, melly azon kendőn maradt kinyomva, mellyel a Megváltó szentséges arcát érintette.

Szent Veronika házatól mintegy 100 lépésnyire van az ítélő kapu, mellyen a gonosztévők vezettettek ki, kiknek a kálvárián kelle kivégeztetniük. E kapu fele be van falazva; hátul azon köoszlop látható, mellyre Pilátus ítélete kiragasztatott. Ez magas és már messziről meg látszik.

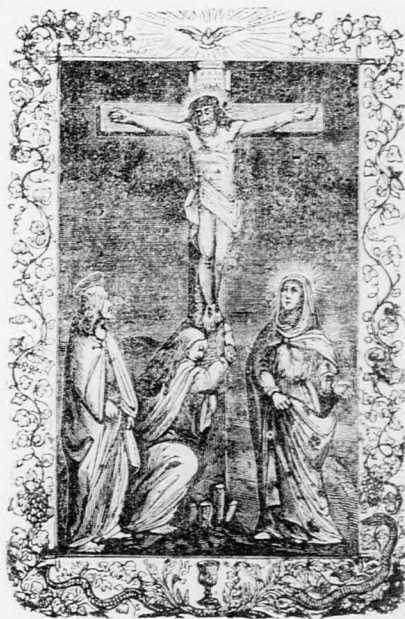
Az elítéltek kapujától azon helyig, hol Jézus a kereszt terhe alatt másodszor is lerogyott, körülbelül 80 lépést tesz az ember. Itt van a hetedik stáció. Ezt egy, a falban levő kőbe tett bevágás jegyzi. Az elítéltek kapujától kezdve egész a kálvária tetejéig mindig meredekebb az út.

A nyolczadik stáció az előbbtől mintegy 30 ölnyire van. Egy vastag oszlopról ismeretik meg, melly egy szembe nem ötlő és befalazott kapu előtt áll. Itt beszélt Krisztus Jézus a jeruzsalmi asszonyokhoz, kik az ő sorsán könnyeztenek és emlékezteté őket, hogy inkább önmaguk miatt sirjanak.

Azon út, melly egykor a kálváriára vezetett, s melyen az Üdvözítő ment, már nincs meg. Házakkal van elfödve, ezek közt van a kilenczedik stáció. Ez szinte egy vastag oszloppal van megjegyyezve, az ehez vezető utat a török vakbuzgalom terhessé tette, minthogy ganéjt halmoztak ide, hogy a keresztényeket innen eltávolítsák. Ha a szent hegyre akar menni a zarándok, úgy más új utat kell választani, melly körülbelül 50 lépés távolságban van innen.

A tizedik stáció és a négy utolsó a szent-sir roppant kiterjedésű templomában van, melly, a mint már máskor mondtam, azon helyet is magába zárja, a hol Jézus ruháitól megfosztatott és epével itattatott, a hol keresztre szegeztetett és a kálvária hegyét is, hol végre a kereszten meghalt, és a sirt, hova tétetett.

Kedves barátom! ámbár röviden, azonban lehető pontossággal irám le a helyeket, mellyeket Üdvözítőnk hosszú szenvedési útjában megjárt. A tényeket, mellyek elmélkedésünk tárgyai voltak, Izaiás proféta már azelőtt 7 száz esztendővel előre megmondta, s már akkor úgy mutatta meg neki Isten, mintha csak megtörtént volna. — A proféta látta a fájdalom emberét érettünk szenvedni és meghalni. A Szentlélek vezetése mellett ő így ír:

„Megsebesítettett ő vétkeinkért, megrongáltatott gonoszságainkért, a mi békítettésünknek büntetése ő rajta vagyon, és az ő sebei által gyógyultunk meg. . . Tetszék az urnak, szenvedés által őtet megrontani.“ *) Azon keresztények ajtatoságának emelésére, kik a szentföldre nem mehetnek, hol az irgalmasságnak e megfoghatlan esudája végbevitetett, mellyért a szívek soha eléggé háladosak nem lehetnek, azt határozta az anyaszentegyház, hogy a templomokban, hová gyermekei összegyűlnek, a jeruzsalmi keresztút némileg ábrázolva legyen, és gyengéd szorgoskodása mindenütt bő gyümölcsöt és adást hozott.

Kedves Károlo! ama sebek, mellyekkel Jézus gonosztetteink miatt ellepve volt, ama büntetés, melly nekünk békét szerzett, s mellyet ő viselt, azon sérülések, mellyektől mi meggyógyultunk, ezen betegség, ezen összetörtség, mellyet a mi vétkeink okoztak, soha és sehol mélyebb, üdvösebb és hathatósabb benyomást nem tesz, mint épen Jeruzsalembe s azon az uton, mellyet Jézus könnyeivel, veritékével és vérével öntözött.

Midőn az emberi igazságszolgáltatás évkönyveit olvasva, olly büntetésre találok, melly egy bűnöst sujtott, ha mindjárt igazságtalan és haszontalan szigorúságot látok is abban, akkor én a vétket elfeledem és megsíratom, ki azt elkövette; az emberiség kiáltása hallgatásra inti

*) Izaiás 53, 5 és 10.

a szigorú igazság érzetét, melly azt mondja, hogy a bűnösnek bűnhődnie, a társadalomnak megboszlattatnia kell; és én nem találok magamban mást mint fájdalmat.

Ha tovább olvasok és olly helyre találok, hol az igazság kiszolgáltatása elhibáztatott, és hol annak ártatlanságát átlátom, kit a kard sújtott, habár milly idegen ember is az, és sem relióim, sem hazámbeli, mégis lelkem megindítatik, fölzúdul, zokog és elkeseredik a tévedésen és átkozza az igazságtalanságot; s az elítelt gyötrelme nekem is gyötrelmemmé lesz.

Azonban a mint tovább haladok, az emberi igazságszolgáltatás történeteiben lapozva, csak hamar egy olly halálos ítéletnél akadok föl, mellyhez hasonlót csak az atok ezen korában találunk. *) mellyben a legszebb dolgok és legdicsőbb tettek becsületes és dicsőséges nevüket elvesztették, mellyben a legédesb, legtisztább, legszentebb indulatok és kötelékek, a törvény és annak végrehajtói által semmibe sem vétetnek. Illy ítélet az is, midőn a fiúnak gonosztette annak atyján boszlattatott meg, ki fiát, gyengéd atyai szeretete miatt a hóhéroknak átadni nem akarván, önnönmaga hurezoltatott a vérpadra; — és ezen atya magát megadva, nyugodtan és örömmel halt meg, csak hogy ezáltal fiának életét megtarthassa. Oh! már nem vagyok ura az érzelmeknek, mellyek lelkemet eltöltik.

A legszivszaggatóbb és egyszersmind legédesebb gondolatok kelnek bennem, s egymásközt a leghevesebben küzdenek, és e harez közt melly kimondhatlan kinomra van, belsemben egy engem illető szavat hallok: Oh! ha ezen atya a te atyád volna!

„Ha ezen atya a te atyád volna! — E gondolatnál többé nincs szavam; — én hallgatok és könnyeim csendesen folyni engedem!

Mit tennék én akkor, ha tústint azon helyre vitetném, no! ezen atya elíteltetett, a merre a kivégeztetésre vitetett, föllaloztatott, s ha azon terembe mennék, mellyben igazságtalan elíteltetése kimondatott, s ha ott saját szeméimmel látnám mind azon helyet, hol a bírók ültek, mind pedig azt, a hol ő volt, kinek más bűne nem volt azonkívül, hogy nekem életet adott és szeretett; s ha innen távozva, azon az uton megyek, mellyen ő halálra ment, s azon helyre érek, hol a vérpad föl volt állítva és lábaimmal azon földet tapodom, melly vérevel öntöztetett meg? — Mit tennék én, kedves Karolom! Míndez

*) Senki se ütközzék meg e kifejezésen: az író az akkori francia társadalomra céloz, ki annak méltatlankodásai miatt volt kénytelen klastromat elhagyni és a szentföldre zárandokolni.

nem tudatja önnel mit állott itt ki lelkem. Az, ki e keresztutat járta, mellynek ösvényén Gethsemanitól fogva kálváriáig én is vandoroltam, rám és minden keresztényre nézve több mint egy barát, több mint egy atya: ez Jézus, ki ártatlan létere magát a bűnösökért föllalozta; ez az én Megváltóm, ez az én Üdvözítóm, ez az én Istenem!

Katholikus hitélet.

XVII.

Pest, márt. 17. Ma Budán Ő es. kir. Apostoli Felsége meggyógyulásának ünnepe fényesen tartatott meg. Már tegnap este a budapesti helyőrség nagyszerű fáklyamenetet rendezett a katonai takaródó kíséretében. Ma regszürkületkor a hadigőzösbök egyikéről ébresztő lövés történt. 10 óra előtt 4 zászlóalj a Mihály nagyherczeg gyalogezredből állítatott fel a várbeli disziteren. Főherczeg-kormányzó ur Ő es. k. Fensége és Erneszt főherczeg Ő es. fensége számos fényes környezet kíséretében 10 órakor a budavári főtemplomba jöttek, mellynek ajtajánál a herczeg-primás ő eminenciája s a főtiszt, cleurus várakozott, a hazánk méltóságtejes főpapja által hangoztatott Te-Deumot ugyancsak ő eminenciája által mondott sz. mise követte, melly alatt mélt. Fogarasy Mihály és Viber József választott püspök urak környezék az áldozattevő főpapot. Az isteni szolgálaton jelen volt Hildegárd Főherczegasszony Ő es. k. Fensége Teréz herczegnővel, továbbá az épen itt időző kalocsai érsek ő nagyméltósága s a mélt. veszprémi püspök urak, számos tábornokok, az összes es. k. hatóságok, titkos tanácsosok, kamarások, udvari méltóságok, számos nemesség, a városi s községi hivatalnokok, valamint a testvérvárosi lakosság olly számosan volt jelen, hogy az Istenháza nem bírta az összes ajtatos népet befogadni. A templom elhagyásakor az orgona a néphymnust zengette. Ő es. Fensége környezetében volt a romai nemes testőrtiszt s kapitány, gróf Dandini, ki a herczeg-primásnak a bibornoki capuciumot papa ő szentségétől meghozta. Délutáni 5 órakor Ő es. Fensége, Főherczeg kormányzó urnál fényes ebéd volt, melly alatt kormányzó ur Ő Fensége Ő es. k. Apostoli Felsége jóllétére poharat emelt, melly nemesek a kiállított útegek által, hanem a testvérváros minden lakóinak szívében is hangos viszhangra talált.

XVIII.

A „Religio“ 33-ik számában ezt olvassuk: Esztergom, márt. 14. Egy színtolly örvendetes, mint hazánk történetében ritka esemény sietve készlet tollat ragadni. Ugyanis Romában folyó évi mártius hó 7-én a titkos consistorium szavazata által, Magyarország herczeg-primása, számtalan az emberiség, közjó és egyház körében szerzett érdemei méltó elismeréséül, bibornokká választatott. *) Ezen, közörömmel fogadott hír hozója gróf Dandini Lajos volt, a pápai nemes gárda tagja, rendkívüli futár minőségében, ki is a námai vasutállomásnál ő főméltósága nevében két esztergomi nemes ál-

*) Ő főmagassága Scitovszky János 14-dik magyar bibornok.

tal fogadtatt, s m. Viber püspök, ft. Szajbéli és Maisch esztergomi kanonokok, és igen nagy számú egyházi és világi urak kíséretében délutáni harmadfél órakor jelent meg a hercegi palota előtt, hol már a mélt. főkapitány és a két város lakói nagyszámú választékos ünnepélyes öltözékben valának összegyűlve. Ő főméltósága — kinek a fogadtatási terembe való léptekor az összes gyülekezet szünni nem akaró éljen kiáltásokban tört ki, Ő Felsége Ferencz-József és a szentséges pápa IX. Piusz színtolly pompásan mint izletesen földszített areképei alatt állott meg, s ott az említettek kivül m. Fogarasy püspök, ft. Cherier, Heiler és Kremicska posonyi kanonokok, ft. Szántófy Antal prépost és budakerületi esp., a m. esztergomi főkapitány, az összes esztergomvárosi clericus, katonai és polgári hatóságok s több világi nemes uraktól környezve, várta a pápai küldött följööttét, ki ő méltósága gr. Forgách esztergomi kanonok ur által bevezettetvén, olasz nyelven rövideden üdvözlé ő főmagasságát, s szokás szerint átadá ő főmagasságának a capuciumot, valamint több rendű üdvözlőiratot is, különösen Antonelli, Massimo, Altieri, Macchio, Santucci, stb. stb. bibornokoktól. Ő főmagassága rövid de velős, ékes és válogatott latin szóvalal választ, különösen hálás elismeréssel emlékezvén meg Ő Felsége Ferencz-József austriai császár- és királyunkról, s a szentséges pápa IX. Piuszról. Ezen alkalommal fogadá ő főmagassága a méltóságos káptalanok küldöttjeit: ekkor tisztelgett egyszersmind — az Ő Felségének üdvözlőre Bécsbe utazó, ft. Haas Mihály prépost és pécsi plébános ur s több fő- és nemes urakból álló pécsi küldöttség is ő főmagasságánál, ki az ünnepély végeztével az egész gyülekezet örömiadásai között termébe távozott. Ismételjük az imát, mely e napon ezek ajkairól szállott az ég Urához: Isten éltesse főpásztorunkat!

XIX.

Arló, mart. 15. Már szó, a mi szó, keresztény atyámfiai, de én senki jókedvéért sem állok el a szép keresztény szokástól, hanem mielőtt szónak ereszeném a nyelvemet, beköszöntök a leggyönyörűbb magyar köszöntéssel, és azt mondom: Dícsértessék a Jézus Krisztus!

De úgy jó atyafiak, még csak azt se tudná kigyelmetek, hogy honnan száll ez a levél? ha tüstént a kérdés végéhez nem vetném a feleletet is: hogy Arlóból. — Arlóból bizony, a hol mind egy szál palócok, meg pedig kiürni való palócok laknak. Hogy hogy? Hát biz a csak úgy, hogy százszor is hallottuk, meg olvastuk is már mi ebből a becsületes újságból, hogy bizony nem a legjobb rendén lehet a szénajók azoknak a szerencsétlen kínai gyerekeknek, kiket apjok meg anyjok amúgy kutyamódjára csak úgy elhajít. Lejő plébános úr, a kit — köztünk legyen mondva, már csak úgy szállitnak hogy nagy pap — csóváltatta a fejét, mikor illyesmiket olvasott; na meg oszt csak magam is esavarintottam illyenkor egyet, kettőt a nyakamon. Utóljára is oda ütött ki a dolog, hogy egyszer csak összenéztünk, és eszünkbe véve azt: hogy „a ki mer, az nyer“ meg oszt bizva a Bold. szűz pártfogásába, neki hajtottunk az iskolának.

Hát oszt' mi lett belőle? mi e? majd mindjárt kiséül. Neki szoltuk magunkat és kimondtuk: hogy bizony helyén lenne, ha a mi falunkból is érne egy vagy két krajczár abba az országba, a hol olyan rossz a sora a kis gyerekeknek. De uram fia! alig hogy nyelvünkre ért a szó de-

reka, az én gyerekeim mind úgy néztek ki, mint az aprilisi idő; sirtak is, meg nevettek is; és mikor arról volt a kérdés: hát ki iratja be magát? mintha csak mind a száz harminczkettőnek egy szája lett volna, olyan egyszerre mondták: hogy „én is“, és csak úgy tolták elő szegénykék sok dús gazdag aranyánál többet érő fillérkéiket, mintha mind aranyos képet osztogattak volna érte.

Másnap reggel a templom prédikáló székébe ment a plébános ur és ott prédikálta ki a szegény pogány gyerekek rossz sorát; és csak úgy ugrosott bennem a lélek, mikor mise után egyre másra futkostak hozzám beiratni magokat sok jó szülők; hát még oszt' mikor zsebeikből csak úgy raktak asztalomra a sok krajczárt?! Nekik is mondtam, meg ide is kiírom: hogy „adjon az Isten nekik ezernyi ezret helyette.“

Mit gondolnak kigyelmetek édes atyafiak! azon az egy álló napon hány ilyen jó keresztény palóc nevét irtam a papírra? hát egy szállal se kevesebbet, mint: két-száz harmincz négyét. De lett is ám haszna hál' istennek! mert látja kigyelmetek: ennek az újság gazdájának egész 50 az az ötven bankó forintot küldtem *) most a végből: hogy ő meg küldje el azoknak az ártatlan kínai gyerekeknek. De hiszem az Istent, majd küldünk még mi nekik többet is!

Tartottunk kis templomunkban e szent dolog szerencsés előhaladásaért egy szent misét is. Meg oszt' tartottunk mi még egy más is. Mert... hej édes atyámfiai! csak rémséges egy dolog is a, mikor azt a jó Fejedelmet, a ki tán még éjszaka is avval bibelődik: hogy jóra fordítsa a szegény ember sorát, még is egy gonosz lelkű szabó legény egy nagy késsel akarta megölni! Na hiszen, mikor ezt plébános ur meghallotta!! nem tudott a magának mit csinálni, mert ő úgy szereti ám falustól ezt a jó Fejedelmet, mint a galamb a szemén szedett búzát! Nem hunyta a be egész éjszaka a szemét, úgy tűnődött, úgy gondolkozott. Másnap még ki se nézett jóformán a föld alól a nap, mikor már neki küldte bírák uramékat a falunak: hogy a falu népének keserű szavakkal beszéljék ki ezt a rémséges dolgot. Hát oszt' mikor templomba harangoztak? csak úgy szaladt a nép a templomba, mint a füst. Volt is ott imádság a jó Fejedelemért, még pedig olyan tiszta szívből folyó, hogy Jeremiás proféta sem keseregte el igazabb szívvel azt a siralmas éneket, a mit nagy szerdán szoktak énekelni a templomban.

Most pedig az Isten oltalmába ajánlja kigyelmeteket az arlói kis-pap. **)

XX.

Pest, márt. 20. A t. Jezsuita-atyák által vezetett népmisio, mely eredetileg csak 8 napra volt határozva, ma délután fejeztetett be mindkét templomban. A Pest belvárosi főtemplomban a missio főnöke, nt Klinkovstrom József atya tartotta délutáni 4 órakor a bezáró beszédet, az isteni malaszt megőrzéséről. Meghatóan rajzolta az ihletett szónok, mikép az isteni malaszt azon drága gyöngy, mellyért az evangeliomi ember mindenét odadta, s hogy az egész missionak más célja nem volt, mint alkalmat nyújtani a pesti híveknek, ez isteni malaszt leedsésére, megszerzésére. Hangos zokogás volt hallható a minden zugaiban tömött tágas templomban, midőn a szónok két heti fáradozásainak jutalmául csak azt az e-

*) De ezt csak magok az arlóiak küldik; a még hozzátartozó három falu népe azt mondta: hogy ők se soká küldenek.

**) Vagy is a palóc nép nyelvén, az alyi kis pap.

gyet kérte, hogy hallgatói a jóban állhatatosak maradjanak, miszerint velük, kiket ez életben alig látandnak többé, ama nagy napon Krisztus jobbján találkozhatnak, s ama szellemi kapcsolatot, melyet most kötöttek, mindvégig a szentek egységében folytathassák. Pest városa nemes tanácsa több tagjai által fejezte ki köszönetét a t. atyáknak. A mi a missio sikerét illeti, azt tökéletesen sikerültnek nevezhetjük; a külső sikerről mindenki meggyőződhetett, ki a szószekeket körülzónló végtelen sokaságot látta. A benső sikernek legbiztosabb jele, a gyónások, melyek olly számosak, hogy t. missionariusok, csak hogy a jelentkező bűnbánók kérelmét teljesíthessék, még 3 napot fognak gyónatató-anya minőségben körünkben tölteni. A pesti központi papnövelde ifju tagjai az egész missio menetét a legnagyobb figyelemmel kísérték, s kétségkívül benne a legjobb és gyakorlatibb iskolát lelték fel egyház-szónoki tehetségük kiképzésére szüntegy, mint saját lelki hasznukra. Mindezt nem marad más hátra, mint részünkről is öszinte köszönetünket fejeznünk ki a t. Jézus-rendbeli atyák iránt, önfeláldozó működésükért, s azon ohajtást ismételnünk, melyet mélt. Fogarasy Mihály püspök ur csak e napokban egy ünnepélyes alkalommal nyilvánított: Tales cum sint, utinam nostri essent; minthogy ilyenek, bár a mieink volnának. Van Pestnek egy külvárosa, hol 20,000 és több ezer lélek számára csak egy templom s 4 lelkész van. Nagy az aratás, kevés a munkás! Egy zárdát oda, 6 illy szerzetes atyával, s megtöretett az élet kenyere ezereknek, kik utána sóvárognak. Köszönetünket végtére fejezzük ki hazánk biboros főpapjának, a herceg-primás ő eminenciájának, ki a hitélet felelevenítésére minden eszközt felhasznál, melyet apostoli szelleme neki sugall. Köszönet az üdv ezen napjaiért, melyeket ő készített ezer és ezer fiainak az Urban, kik is áldani fogják mindvégig főpásztori gondoskodását!

Különfélék.

A jó s olesó könyvkiadó társulat azon t. cz. tagjai, kiknél bírálat végett a társulattól kéziratok vannak, kéretnek, miszerint azokat mielőbb a társulat mélt. Igazgatójának visszaküldeni sziveskedjenek.

Főmélt. herceg-primás kegyes rendelkezéséből Pesten a sz. Ferenczi szerzetes atyák templomában Nagy-Hétben magyar nyelven lelki sz. gyakorlatok tartatnak, és pedig illy renddel: Virág vasárnapján: délután 6 órakor kezdődik az ájtatosság bevezető sz. beszéddel, könyörgés és áldással. Hétfőn reggel 8 órakor sz. mise, ezt követi a sz. beszéd; délután 3 órakor litánia Jézus sz. nevééről, utána tanítás. — 6 órakor böjti ének, egyházi beszéd, könyörgés, estvéli imádság és áldás. Kedden reggel 8 órakor ugy mint hétfőn; délután 1/2 órakor szent oktatás a cselédek számára. — 6 órakor mint hétfőn. Szerdán reggel 8 órakor sz. mise, ez alatt a kath. hitre térők ünnepélyes hitvallás letétele, alkalmi szent beszéd; délután 6 órakor mint hétfőn. Csütörtökön reggel 1/2 órakor nagy mise, a hivek áldozása, ezután szent intéssel záratik az ájtatosság, melyre a jámbor hivek az Urban meghivatnak.

Imént jelent meg a jó s olesó könyvkiadó társulat hivatalában kapható a könyv, melynek czime: „Piros tojások. Iskolai ajándokul jó gyermekeknek. Németül írta Schmidt Kristóf. Fordította Somogyi Károly. Kiadja a jó s olesó könyvkiadó társulat. E füzet egy szép acélmetszetű képpel ékeskedik, s iskolai ajándéknak igen czélszerű. Ara 6 kr. p.

Az utolsó consistoriumban főm. Scitovszky Ker. János, Magyarország primása; a toursi érsek Franciaországban; Viale-Prela, bécsi pápai nuncius; Brunelli madridi pápai nuncius; Giustó Recanati, tripolisi püspök; Santucci, a rendkívüli egyházi ügyek gyülekezetének titoknok; Caterini, a sz. inquisitio titoknok; és Savelli belügyminister nevezettek bíbornokká. Márt. 14-kén volt nyilvános consistorium, melyből a bíbornoki süvegek az ezzel feldiszitendő méltóságoknak megküldettek.

Imént jelent meg Sujánszky Antal ur „Vallásos költeményei”-nek második bővített kiadása. Nem különben az Egyházi beszédek kalászatának utolsó füzeté is. Mindkettő kapható Emich Gusztáv, pesti könyvtáros bizományában. Az elsőnek bolti ára 2 fr. pp.

A bécsi apostoli nuncius ő eminenciája márt. 17-én adta át Ő es. k. Apostoli Felsőségének a pápa ajándokát és levelét, melyet ő Szentsege sajátkezűleg írt. Az ajándok Sz. Péter egyik foga. Ő Szentsege maga vette azt ki a sz. ereklyék közül. A monstratorium, melybe ezen fog foglaltatik, drága remekmű egészen vert aranyból és drága kövekkel van kiékesítve. A monstratorium 4 és féllábnyi magas, a munka igen szép és drága. A négy lazuli-oszlop fölött a ranykup emelkedik köröskörül, gyémántokkal diszesítve, a kup felett pedig gyémántkereszttel ékes golyó foglal helyet. A négy oszlop alja és fele is drága kövekkel van kirakva. Legszébb a fog helye. Van pedig az a mű közepén kristály alatt elhelyezve, mintha gyémánt bokrétaból nőtt volna ki. Az egyik felén a pápai korona függ le, a másikon sz. Péter kulcsai. Két oldalról gyémántokkal kirakott aranysugarak lövellenek. Az egész ajándokot azért küldé a sz. atya, mivel Ő es. k. Apostoli Felsőge birodalma egyházában föloldotta sz. Péter bilineseit.

Kegyes adományok jegyzéke. A sz. gyermekesség társulatának: a Komárom-Csicsói iskolás gyermekek 24 kr. Sándor Ferencz, eszmadia 12 kr. A dettki alsó elemi iskolások 2 fr. 28 kr. p. A sz. gyermekesség társulata bugyi tagjai 10 fr. Az aszalagi (Csorna mellett) kisdéd tagok 1 fr. 32 kr. Nándori plebánia 6 fr.

Beothy Mihály, komárom-csicsói kántor tanító, a sz. gyermekesség társulatának, a közép-afrikai missionak, az amerikai missioknak, a jeruzsálemi sz. sir őreinek, a Csangó-Magyarok épülő templomaira, Schlör Alajos emlékkövére — egyenkint 6 kr. p.

Schlör Alajos emlékére adakoztak: Györffy László nagyprépost 5 pfr. Csomák Emanuel kanonok 2 pfr. Vinterhalter Antal hittanár 2 pfr. Frint Mihály lelki gondnok 1 pfr. Andrásy János tanulmányi felügy. 30 pkr. Miller János szertartó 1 pfr. Orbán József sz. széki jegyző 1 pfr. Vinkler József titoknok 2 pfr.

Kiadja „a jó és olesó könyvkiadó társulat,” szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1853. Nyomatja LUKÁCS LÁSZLÓ, országut 6. sz.